

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3

STRATEGIC LEADERSHIP AFFECTING THE ACADEMIC EXCELLENCE

OF SCHOOLS UNDER THE NAKHON RATCHASIMA PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3

ภัทรจาริน แก้วมณีวรรณ¹, บรรจบ บุญจันทร์²

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

Phattarajarin Kaewmaneewan¹, Banjob Boonchan²

Nakhon Ratchasima Rajabhat University

Corresponding Author E-mail : phipattarapatarajaree@gmail.com¹, banjobbun21@gmail.com²

(Received : December 24, 2025; Edit : January 4, 2026; accepted : January 5, 2026)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษา 2) ระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา และ 3) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 32 คน และครูจำนวน 288 คน รวมทั้งสิ้น 320 คน ในปีการศึกษา 2568 ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.80-1.00 และค่าความเชื่อมั่นระหว่าง 0.925-0.974 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลวิจัยพบว่า 1) ความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านคุณภาพครูมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด 2) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านคุณธรรมมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด 3) การวิเคราะห์ห้อธิพลงและพยากรณ์ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ส่งผลต่อความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีตัวแปรที่มีอิทธิพลในการพยากรณ์ 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านวัฒนธรรมองค์กร (X₃) ด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ (X₂) และด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ (X₁) ตามลำดับ โดยตัวแปรทั้ง 3 ด้านนี้สามารถร่วมกันพยากรณ์ความแปรปรวนของความเป็นเลิศทางวิชาการได้ร้อยละ 57.6 (R² = .576) ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ได้ดังนี้:

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = 1.577 + 0.260(X_3) + 0.240(X_2) + 0.141(X_1)$$

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z}_Y = 0.359(ZX_3) + 0.336(ZX_2) + 0.200(ZX_1)$$

คำสำคัญ : ความเป็นเลิศทางวิชาการ, ผู้บริหารสถานศึกษา, ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์

Abstract

The objectives of this research were to: 1) examine the level of academic excellence of schools; 2) investigate the level of strategic leadership of school administrators; and 3) analyze the strategic leadership factors affecting the academic excellence of schools under the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 3. The research sample, obtained through stratified random sampling based on school size, consisted of 320 participants, including 32 school administrators and 288 teachers, in the 2025 academic year. The research instrument was a 5-point Likert scale questionnaire with an Index of Item-Objective Congruence (IOC) between 0.80–1.00 and reliability coefficients ranging from 0.925–0.974. Statistical analysis included percentage, mean, standard deviation, Pearson's product-moment correlation coefficient, and stepwise multiple regression analysis.

The research findings were as follows 1. The academic excellence of schools was overall at a high level, with Teacher Quality having the highest mean score 2. The strategic leadership of school administrators was overall at a high level, with Morality having the highest mean score. 3. Strategic leadership significantly affected the academic excellence of schools. The three most influential predictors were Organizational Culture (X_3), Strategic Management (X_2), and Vision Setting (X_1), respectively. These variables collectively accounted for 57.6% of the variance in academic excellence ($R^2 = .576$). The prediction equations were formulated as follows:

The regression equations of the raw score

$$\hat{Y} = 1.577 + 0.260(X_3) + 0.240(X_2) + 0.141(X_1)$$

The regression equations of points in the form of standard score

$$\hat{Z}_y = 0.359(Z_{X_3}) + 0.336(Z_{X_2}) + 0.200(Z_{X_1})$$

Keywords : Academic excellence, School administrators, Strategic leadership

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความเป็นเลิศทางวิชาการ (Academic Excellence) เป็นเป้าหมายสูงสุดของการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีทักษะการคิดวิเคราะห์ และมีความพร้อมในการแข่งขันในศตวรรษที่ 21 ซึ่งต้องอาศัยองค์ประกอบสำคัญ ทั้งคุณภาพครูในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การบริหารหลักสูตรที่ทันสมัย และระบบประกันคุณภาพที่มีประสิทธิภาพ (พุทธิภา เหล็กคงสันเทียะ, 2562 : 220-223) อย่างไรก็ตาม ในสภาวะปัจจุบันที่โลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และมีความซับซ้อนสูง (VUCA World) การบริหารสถานศึกษาแบบดั้งเดิมอาจไม่เพียงพอต่อการขับเคลื่อนองค์กรสู่ความเป็นเลิศได้อีกต่อไป

จากการศึกษาสภาพความเป็นจริงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 พบความท้าทายสำคัญหลายประการ โดยเฉพาะคุณภาพนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานในวิชาหลักอย่างคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยในการทดสอบระดับชาติ (O-NET) ต่ำกว่าระดับประเทศ และมีนักเรียนไม่ถึงร้อยละ 50 ที่มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ตามเกณฑ์ที่กำหนด (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3, 2568 : 58-59) นอกจากนี้ยังพบ "ช่องว่าง" ที่สำคัญคือ ครูมีการพัฒนานวัตกรรมการสอนเพียงร้อยละ 30 และมีการนำผลวิจัยในชั้นเรียนไปใช้พัฒนาผู้เรียนน้อยมาก ขณะที่การบริหารหลักสูตรและการประกันคุณภาพภายในยังขาดความต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม (วิจารณ์ สรรธนะ, 2566 : 112-115) ปัญหาเหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่าสถานศึกษาในพื้นที่กำลังเผชิญกับอุปสรรคสำคัญในการมุ่งสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ

ท่ามกลางวิกฤตดังกล่าว "ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์" (Strategic Leadership) ของผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นกลไกสำคัญที่จะเข้ามาแก้ปัญหาในการขับเคลื่อนองค์กรให้ก้าวข้ามข้อจำกัด เนื่องจากเป็นภาวะผู้นำที่มุ่งเน้นการกำหนดทิศทางและการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันอย่างยั่งยืน (Hitt, Ireland and Hoskisson, 2017 : 384-385) โดยมีกลไกการส่งผล คือ เมื่อผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน (X_1) และมีการบริหารเชิงกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพ (X_2) จะนำไปสู่การสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เข้มแข็ง (X_3) ซึ่งเป็นปัจจัยเกื้อหนุน (Facilitator) ให้ครูเกิดการพัฒนานวัตกรรมและยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนในที่สุด แม้ในอดีตจะมีการศึกษาภาวะผู้นำในมิติอื่น แต่ในยุคปัจจุบันที่มีการแข่งขันสูง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์จึงเป็นคำตอบที่สำคัญในการแก้ปัญหาผลสัมฤทธิ์ที่ต่ำกว่าเกณฑ์และสร้างความยั่งยืนทางการศึกษา

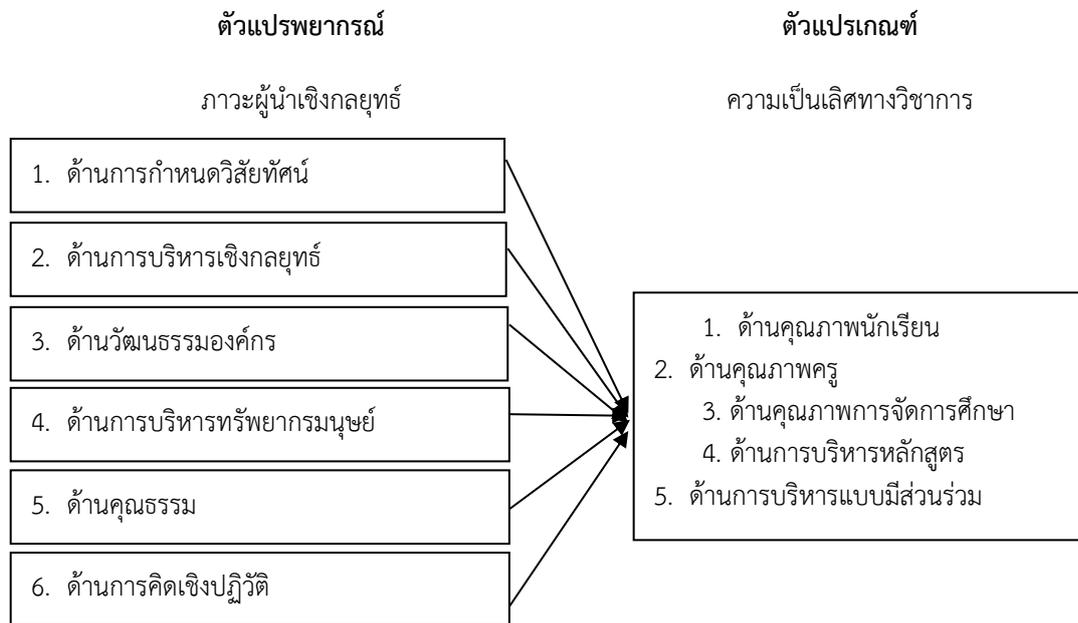
ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารและยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาในพื้นที่ที่มีมาตรฐานสูงขึ้นตามเป้าหมายการปฏิรูปการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3
2. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3
3. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3

กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรที่ศึกษา

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์อย่างน้อย 1 ด้าน ส่งผลต่อความเป็นเลิศทางวิชาการสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ประกอบไปด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 ประจำปีการศึกษา 2568 จำนวนทั้งสิ้น 1,829 คน โดยจำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 182 คน และครู จำนวน 1,647 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบไปด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 320 คน จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 32 คน ครู จำนวน 288 คน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตาราง Krejcie and Morgan (1970, pp. 607-608) กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling) โดยใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นชั้นภูมิในการสุ่มแล้วทำการสุ่มตัวอย่างตามสัดส่วน

ตัวแปร

1. ตัวแปรพยากรณ์ ได้แก่ ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 ซึ่งประกอบด้วย 6 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ 2) ด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ 3) ด้านวัฒนธรรมองค์กร 4) ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ 5) ด้านคุณธรรม และ 6) ด้านการคิดเชิงปฏิกิริยา

2. ตัวแปรเกณฑ์ ได้แก่ ความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านคุณภาพนักเรียน 2) ด้านคุณภาพครู 3) ด้านคุณภาพการจัดการศึกษา 4) ด้านการบริหารหลักสูตร และ 5) ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ได้แก่ แบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ

มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) เกี่ยวกับขนาดของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3

ตอนที่ 2 ความเป็นเลิศทางวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 ซึ่งมี ลักษณะคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert, 1967) โดยมี เกณฑ์ดังนี้

5 หมายถึง ความเป็นเลิศทางวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง ความเป็นเลิศทางวิชาการอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง ความเป็นเลิศทางวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง ความเป็นเลิศทางวิชาการอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง ความเป็นเลิศทางวิชาการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 ซึ่งมีลักษณะ คำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert, 1967) โดยมีเกณฑ์ดังนี้

5 หมายถึง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์อยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์อยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์อยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์อยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์อยู่ในระดับน้อยที่สุด

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม โดยได้ดำเนินการ ตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร หลักการ ทฤษฎี วรรณกรรมและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3

2. กำหนดรูปแบบและโครงสร้างเนื้อหาของแบบสอบถาม เป็นคำถามตรวจสอบรายการ (Check list) แบบมาตราส่วน ประมาณค่า (Rating scale) ของ Likert โดยนำข้อมูลที่ได้มาเรียบเรียงให้ครอบคลุมตามกรอบแนวคิดเกี่ยวกับความเป็นเลิศทาง วิชาการ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านคุณภาพนักเรียน 2) ด้านคุณภาพครู 3) ด้านคุณภาพ

การจัดการศึกษา 4) ด้านการบริหารหลักสูตร และ 5) ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม และแนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ 2) ด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ 3) ด้านวัฒนธรรมองค์กร 4) ด้านการบริหารทรัพยากร มนุษย์ 5) ด้านคุณธรรม และ 6) ด้านการคิดเชิงปฏิกิริยา

3. นำแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ของประเด็นคำถาม โครงสร้างของ เนื้อหา ความถูกต้องเหมาะสมของภาษา และแบบสอบถาม เพื่อขอคำแนะนำและทำการปรับปรุงแก้ไข

4. นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้ว นำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของ เนื้อหา (Content validity) ความถูกต้องของรูปแบบ (Format) และความถูกต้องของภาษา (Wording) ให้ผู้เชี่ยวชาญประเมิน ความสอดคล้องของคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหาแล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป จึงถือว่าผ่านเกณฑ์ (บุญชม ศรี สะอาด, 2556 : 103) และนำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือให้สมบูรณ์และเหมาะสม ผล การวิเคราะห์ปรากฏว่ามีค่า IOC เท่ากับ 1.00 ซึ่งถือว่าผ่านเกณฑ์

5. นำแบบสอบถามที่ได้มาปรับปรุง และ แก้ไขตาม ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-coefficient) ตามวิธีการของ

Cronbach (Cronbach, 1990 : 202-204) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่น ดังต่อไปนี้

5.1 ความเป็นเลิศทางวิชาการ ค่าความเชื่อมั่นโดยรวม เท่ากับ .925

5.2 ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ค่าความเชื่อมั่นโดยรวม เท่ากับ .974

6. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงให้เป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 จำนวน 320 คน

2. ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 พร้อมด้วยแบบสอบถามสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและครู ผ่านช่องทางต่างๆ ได้แก่ ไปรษณีย์ โดยผู้วิจัยจะแนบของเปล่า พร้อมติดแสตมป์ จ่าหน้าของถึงผู้วิจัย เพื่อขอความอนุเคราะห์ส่งแบบสอบถามกลับคืน และผ่านช่องทางออนไลน์โดยใช้ Google Forms

3. เก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามที่ได้กลับคืนทางไปรษณีย์และแบบออนไลน์ ในกรณีที่ได้รับแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไม่ ครบ ผู้วิจัยจะดำเนินการติดต่อประสานขอรับแบบสอบถามด้วยตนเองอีกครั้ง และเดินทางไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

4. พิจารณาความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

1. นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์

2. วิเคราะห์ข้อมูลในแบบสอบถามแต่ละตอนมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ สถานภาพการปฏิบัติงาน นำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยสถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2.2 ตอนที่ 2 ความเป็นเลิศทางวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) จำแนกตามองค์ประกอบ เกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ย พิจารณาและใช้หลักเกณฑ์ ของช่วงระดับคะแนน (Class interval) ซึ่งแบ่งคะแนนออกเป็น 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553 : 103) ดังนี้

4.51-5.00 หมายถึง ความเป็นเลิศทางวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง ความเป็นเลิศทางวิชาการอยู่ในระดับมาก

2.51-3.50 หมายถึง ความเป็นเลิศทางวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง ความเป็นเลิศทางวิชาการอยู่ในระดับน้อย

1.00-1.50 หมายถึง ความเป็นเลิศทางวิชาการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2.3 ตอนที่ 3 ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการ หาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) จำแนกตามองค์ประกอบเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ย พิจารณา และใช้หลักเกณฑ์ของช่วงระดับคะแนน (Class interval) ซึ่งแบ่งคะแนนออกเป็น 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553 : 103) ดังนี้

4.51-5.00 หมายถึง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์อยู่ในระดับมากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์อยู่ในระดับมาก

2.51-3.50 หมายถึง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์อยู่ในระดับปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์อยู่ในระดับน้อย

1.00-1.50 หมายถึง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์อยู่ในระดับน้อยที่สุด

2.4 ตอนที่ 4 นำข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 3 มาหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โดยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศทางวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 โดย หาค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ แบบ Pearson (Pearson's product moment correlation) ทั้งนี้ เพื่อป้องกันการเกิด Multicollinearity คือการมีสหสัมพันธ์กันเองระหว่างตัวแปรพยากรณ์มากกว่า 2 ตัว ซึ่งการที่ตัวแปรพยากรณ์มีความสัมพันธ์กัน ในระดับที่สูง อาจส่งผลให้สมการตัวแปรที่ใช้ในการพยากรณ์ตัวแปรตามมีความคลาดเคลื่อน ดังนั้นจึงต้องตรวจสอบความสัมพันธ์

ระหว่างตัวแปรพยากรณ์เพื่อให้แน่ใจว่าตัวแปรพยากรณ์ สามารถคงอยู่ในสมการตัวแบบได้

เมื่อ r แทนค่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สหสัมพันธ์

$r < 0.20$ ระดับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรน้อย

$0.21 < r \leq 0.40$ ระดับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรค่อนข้างน้อย

$0.41 < r \leq 0.60$ ระดับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปานกลาง

$0.61 < r \leq 0.80$ ระดับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรค่อนข้างมาก

$r > 0.80$ ระดับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรมาก

ในการทดสอบนัยสำคัญของสหสัมพันธ์นี้มีตารางบางเล่มเสนอแนะว่าเป็นวิธีการที่ยุงยาก ให้ใช้วิธีง่าย ๆ คือใช้เกณฑ์ค่าสัมบูรณ์ของสหสัมพันธ์ที่มากกว่า 0.80 คือ $|r| > .80$ ถือว่ามีความสัมพันธ์กัน แสดงว่าเกิด collinearity (อุทัยวรรณ สายพัฒนา, 2547 : 55-57) ซึ่งเกณฑ์นี้สามารถยืดหยุ่นได้ ขึ้นอยู่กับผู้วิจัยด้วย อย่างไรก็ตามในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์การพิจารณาความสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ด้วยกัน หากค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ด้วยกันมี ค่า r มากกว่า .80 ผู้วิจัยจะดำเนินการพิจารณา จากค่า VIF และ Tolerance ซึ่งค่า VIF ควรมีค่าน้อยกว่า 10 และค่า Tolerance มีค่าไม่น้อยกว่า .10 จึงเป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้น ของการใช้สถิติวิเคราะห์

การถดถอย (อินทัย ตรีวานิช, 2552 : 55-57)

2.5 สร้างสมการพยากรณ์โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis) เพื่อพยากรณ์ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่งและขนาดของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (n = 320)	ร้อยละ
ตำแหน่ง		
1. ผู้บริหารสถานศึกษา	32	10.00
2. ครู	288	90.00
รวม	320	100.00
ขนาดโรงเรียน		
1. ขนาดเล็ก	190	59.38
2. ขนาดกลางและใหญ่	130	40.62
รวม	320	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นครู จำนวน 288 คน คิดเป็นร้อยละ 90.00 รองลงมาเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00 และส่วนใหญ่มาจากโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 59.38 รองลงมาเป็นโรงเรียนขนาดกลางและใหญ่ จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 40.62

2. ความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ผลการวิเคราะห์ระดับความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเป็นเลิศทางวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้าน

ความเป็นเลิศทางวิชาการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ด้านคุณภาพนักเรียน	4.14	0.51	มาก
2. ด้านคุณภาพครู	4.55	0.41	มากที่สุด
3. ด้านคุณภาพการจัดการศึกษา	4.36	0.48	มาก

4. ด้านการบริหารหลักสูตร	4.35	0.53	มาก
5. ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม	4.48	0.52	มาก
ภาพรวม	4.37	0.39	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.39) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับ มาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านคุณภาพครู ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.41) รองลงมา คือ ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.52) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านคุณภาพนักเรียน ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.51)

3. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศทาง วิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 ภาพรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์	4.33	0.55	มาก
2. ด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์	4.33	0.54	มาก
3. ด้านวัฒนธรรมองค์กร	4.41	0.54	มาก
4. ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์	4.39	0.53	มาก
5. ด้านคุณธรรม	4.46	0.55	มาก
6. ด้านการคิดเชิงปฏิบัติ	4.39	0.56	มาก
ภาพรวม	4.38	0.46	มาก

จากตาราง 3 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.46) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านคุณธรรม ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.55) รองลงมา คือ ด้าน วัฒนธรรมองค์กร ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.54) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.54) และด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.55)

4. ผลการวิเคราะห์สมการพหุคูณภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3

ตารางที่ 4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการวิเคราะห์สมการพหุคูณภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศทางวิชาการ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3

ตัวแปร	(X ₁)	(X ₂)	(X ₃)	(X ₄)	(X ₅)	(X ₆)	X	Y
ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ (X ₁)	-	.787**	.522**	.682**	.665**	.701**	.857**	.652**
ด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ (X ₂)		-	.486**	.657**	.658**	.691**	.841**	.668**
ด้านวัฒนธรรมองค์กร (X ₃)			-	.621**	.593**	.601**	.749**	.627**
ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ (X ₄)				-	.780**	.734**	.878**	.587**
ด้านคุณธรรม (X ₅)					-	.772**	.878**	.599*

*

ด้านการคิด	-	.885**	.602
เชิงปฏิบัติ (X ₆)			**
ภาวะผู้นำ		-	.734
เชิงกลยุทธ์			**
โดยรวม (X)			

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ทั้ง 6 ด้าน และภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ โดยรวม (X) กับความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษา (Y) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3

โดยภาพรวม พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์โดยรวม (X) มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงกับความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษา (Y) ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ $r = 0.734$ ซึ่งมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ทั้ง 6 ด้าน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความเป็นเลิศทางวิชาการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทุกด้าน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) อยู่ระหว่าง 0.587 ถึง 0.668 และมีลำดับความสัมพันธ์จากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ ($r = 0.668$), ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ ($r = 0.652$), ด้านวัฒนธรรมองค์กร ($r = 0.627$), ด้านการคิดเชิงปฏิบัติ ($r = 0.602$), ด้านคุณธรรม ($r = 0.599$), และด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ($r = 0.587$) ผลการวิเคราะห์นี้แสดงให้เห็นว่า การมีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในด้านต่าง ๆ ที่สูงขึ้น จะนำไปสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการที่สูงขึ้นด้วย

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยตนเอง (X₁ ถึง X₆) พบว่าทุกคู่ตัวแปรมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลางถึงสูง โดยมีค่า r อยู่ในช่วง 0.486 ถึง 0.787 และมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งแสดงว่าองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์แต่ละด้านมีความเชื่อมโยงและส่งเสริมการทำงานซึ่งกันและกัน

ตารางที่ 5 ค่า Tolerance และ VIF ของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3

ตัวแปรพยากรณ์	Tolerance	VIF	สรุป
ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ (X ₁)	.355	2.815	ใช้ได้
ด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ (X ₂)	.373	2.681	ใช้ได้
ด้านวัฒนธรรมองค์กร (X ₃)	.713	1.403	ใช้ได้
ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ (X ₄)	.329	2.406	ใช้ได้
ด้านคุณธรรม (X ₅)	.335	2.259	ใช้ได้
ด้านการคิดเชิงปฏิบัติ (X ₆)	.328	2.519	ใช้ได้

จากตาราง 5 พบว่า ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ ด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ ด้านวัฒนธรรมองค์กร ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ด้านคุณธรรม และด้านการคิดเชิงปฏิบัติ มีความสัมพันธ์กันน้อย เนื่องจากค่า Tolerance มีค่าไม่น้อยกว่า 0.10 และค่า VIF น้อยกว่า 10 ดังนั้น จึงเป็นไปตามข้อตกลงของการใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอย

ตารางที่ 6 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3

ตัวแปร	สัมประสิทธิ์การถดถอยจากคะแนนดิบไม่ปรับมาตรฐาน (b)	สัมประสิทธิ์การถดถอยจากคะแนนมาตรฐาน (β)	t	p
ค่าคงที่	1.577		11.67**	.000
1. ด้านวัฒนธรรมองค์กร (X ₃)	0.260	0.359	8.30**	.000
2. ด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ (X ₂)	0.240	0.336	5.63**	.000
3. ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ (X ₁)	0.141	0.200	3.27**	.001

R=.762, R²=.580, Adjusted R²=.576, p=.001

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 6 พบว่า มีตัวแปรภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์จำนวน 3 ด้าน ที่ถูกคัดเข้าสู่สมการพยากรณ์ตามลำดับนัยสำคัญ ได้แก่ ด้านวัฒนธรรมองค์กร (X_3) ด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ (X_2) และด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ (X_1) ซึ่งส่งผลต่อความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลในการพยากรณ์สูงสุด คือ ด้านวัฒนธรรมองค์กร (X_3) ($\beta = 0.359$) รองลงมา คือ ด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ (X_2) ($\beta = 0.336$) และด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ (X_1) ($\beta = 0.200$) ตามลำดับ ทั้งนี้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างปัจจัยเหล่านี้กับความ เป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 เท่ากับ .762 และตัวแปรทั้ง 3 ด้านนี้สามารถรวมกันอธิบายความแปรปรวนของความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษาได้ร้อยละ 57.6

จากตารางที่ 6 สามารถสร้างสมการพยากรณ์ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = 1.577 + 0.260(X_3) + 0.240(X_2) + 0.141(X_1)$$

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z}_y = 0.359(ZX_3) + 0.336(ZX_2) + 0.200(ZX_1)$$

ตารางที่ 7 สรุปผลการวิเคราะห์จุดเด่นและช่องว่างคุณภาพ ของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์และความเป็นเลิศทางวิชาการ เพื่อเสนอแนะแนวทางพัฒนาเชิงนโยบายสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3

ตัวแปร	ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (จุดเด่น)	ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (ช่องว่าง)
1. ความเป็นเลิศทางวิชาการ	ด้านคุณภาพครู ($\bar{X} = 4.55$ ระดับมากที่สุด)	ด้านคุณภาพนักเรียน ($\bar{X} = 4.14$ ระดับมาก)
2. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์	ด้านคุณธรรม ($\bar{X} = 4.46$ ระดับมาก)	ด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ ($\bar{X} = 4.33$ ระดับมาก)

จากตาราง 7 พบว่า สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 มีจุดเด่นที่สำคัญคือ ด้านคุณภาพครู ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$) และผู้บริหารมีภาวะผู้นำ ด้านคุณธรรม โดดเด่นที่สุด ($\bar{X} = 4.46$) อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาช่องว่างที่ควรเร่งพัฒนา พบว่า ด้านคุณภาพนักเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.14$) ซึ่งสอดคล้องกับปัญหาคะแนนทดสอบระดับชาติ (O-NET) ที่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน โดยสาเหตุส่วนหนึ่งอาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษายังมีภาวะผู้นำ ด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ และด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ในระดับที่ต่ำกว่าด้านอื่น ๆ ($\bar{X} = 4.33$) ข้อมูลนี้ชี้ให้เห็นว่า นโยบายของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ควรเน้นการเสริมสร้างทักษะการบริหารเชิงกลยุทธ์ให้กับผู้บริหาร เพื่อให้หน้าศักยภาพของคุณครูที่มีอยู่สูงไปใช้ในการแก้ปัญหาคุณภาพนักเรียนได้อย่างเป็นระบบ

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผลการวิจัย เรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 3 นำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. ความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านคุณภาพครู ซึ่งสาเหตุหลักมาจากการให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ ทั้งการจัดอบรมเพื่อเสริมสมรรถนะทางวิชาชีพในด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การพัฒนาหลักสูตร และการนำนวัตกรรมการศึกษามาใช้ นอกจากนี้ การส่งเสริมชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ยังช่วยให้ครูแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอควบคู่กับนโยบายสนับสนุนการศึกษาต่อและการประเมินวิทยฐานะ ทำให้ครูมีความรู้ ความสามารถ และทักษะที่สอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพ พร้อมทั้งแสดงออกถึงจิตวิญญาณความเป็นครูที่ทุ่มเทและตระหนักในบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพ ทั้งนี้ด้านคุณภาพครูจึงเป็นรากฐานสำคัญที่นำไปสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษาโดยรวม ผลลัพธ์ดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ระบุว่าการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นปัจจัยพื้นฐานในการพัฒนาโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศตามมาตรฐานสากล โดยครูต้องมีความเป็นผู้นำและเชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้ ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการสอน รวมถึงมีความสามารถในการพัฒนาตนเองและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในระดับนานาชาติ เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง (สำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553) นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับงานของพระสมุห์นริศ นรินโท ที่พบว่าการพัฒนาครูเพื่อคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพครู การผลิตครูที่ได้มาตรฐาน และการเสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (พระสมุห์นริศ นรินโท, 2562) อีกทั้งองอาจ จุมสีมา และภานุมาศ จินารัตน์ ได้ศึกษาภาวะผู้นำและการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อคุณภาพครู พบว่าภาพรวมคุณภาพครูอยู่ในระดับมากที่สุด โดยครูควรพัฒนาด้านสมรรถนะ บุคลิกภาพ และการเป็นแบบอย่างที่ดี เพื่อสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ (องอาจ จุมสีมา และภานุมาศ จินารัตน์, 2563) ดังนั้น การพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องเป็นกลไกหลักที่ส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษา โดยอาศัยการเสริมสมรรถนะและจิตวิญญาณความเป็นครูควบคู่กัน เพื่อสร้างครูที่มีความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่เหมาะสมในการพัฒนาผู้เรียนอย่างครบถ้วนและยั่งยืน อย่างไรก็ตามแม้ผลการวิจัยจะพบว่า ด้านคุณภาพครู มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$) สะท้อนถึงความสำเร็จในการพัฒนาสมรรถนะครูของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยกลับพบช่องว่างสำคัญคือ ด้านคุณภาพนักเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.14$) ซึ่งสอดคล้องกับสภาพปัญหาคะแนน O-NET ในวิชาหลักที่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ปรากฏการณ์นี้ชี้ให้เห็นว่า แม้ครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จะมีศักยภาพสูง แต่การส่งต่อกิจกรรมนั้นไปสู่ตัวผู้เรียนยังเผชิญกับอุปสรรคบางประการ ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยการบริหารจัดการเชิงระบบที่เข้มแข็งมากยิ่งขึ้น

2. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านคุณธรรม รองลงมา คือ ด้านวัฒนธรรมองค์กร ปรากฏการณ์นี้สามารถอธิบายได้จากหลายปัจจัย โดยเฉพาะการที่ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวนมากเติบโตมาจากบทบาทครูผู้สอน ทำให้มีความเชี่ยวชาญในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมและมุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนด้านคุณลักษณะมากกว่าการบริหารเชิงกลยุทธ์ ซึ่งต้องอาศัยความรู้เฉพาะทางและทักษะการวิเคราะห์ที่ลุ่มลึก อีกทั้งการอบรมพัฒนาผู้บริหารในอดีตมักเน้นหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ส่งผลให้ผู้บริหารอาจขาดทักษะด้านการคิดเชิงกลยุทธ์ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมองค์กร และการกำหนดวิสัยทัศน์อย่างเป็นระบบ รวมถึงภาระงานธุรการจำนวนมากที่จำกัดเวลาสำหรับการวางแผนเชิงกลยุทธ์ระยะยาว ทำให้การบริหารมุ่งสู่การปฏิบัติงานประจำมากกว่าการคิดทิศทางในอนาคต ในขณะที่วัฒนธรรมองค์กรในสถานศึกษาไทยมีพื้นฐานจากค่านิยมเรื่องความเหมาะสม ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความยึดมั่นในคุณธรรมตามวิถีวัฒนธรรมไทย จึงเอื้อต่อการที่ผู้บริหารจะสามารถสร้างและรักษาวัฒนธรรมองค์กรที่ดีได้ง่ายกว่าการนำเครื่องมือบริหารสมัยใหม่มาใช้ อีกทั้งการกำหนดวิสัยทัศน์ที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องอาศัยการวิเคราะห์ข้อมูล การคาดการณ์แนวโน้มในอนาคต และการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ซึ่งผู้บริหารหลายคนอาจยังขาดทักษะและประสบการณ์ รวมถึงข้อจำกัดจากระบบบริหารที่ยังมีความรวมศูนย์ ทำให้ผู้บริหารบางส่วนรู้สึกว่าจะต้องยึดโยงกับนโยบายส่วนกลางมากกว่าการสร้างวิสัยทัศน์เฉพาะของสถานศึกษาเอง จึงยิ่งเพิ่มความท้าทายในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์อย่างเต็มรูปแบบ ประเด็นเหล่านี้สอดคล้องกับแนวคิดของวิรัตน์ธีรรัตน์ เสือจอย ที่เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษายุคปัจจุบันจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ สามารถมองอนาคตได้อย่างเฉียบคม กำหนดวิสัยทัศน์ที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม และวางแผนกลยุทธ์ที่ช่วยให้สถานศึกษามีเป้าหมายชัดเจน พร้อมขับเคลื่อนคุณภาพสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการอย่างเป็นระบบ (วิรัตน์ธีรรัตน์ เสือจอย, 2564) นอกจากนี้ ผลวิจัยในครั้งนี้ยังสอดคล้องอย่างยิ่งกับงานวิจัยก่อนหน้า ได้แก่ งานของเยาวรินทร์ ยัมรอด ที่พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากลอยู่ในระดับมากที่สุด ภาพรวมและรายด้าน (เยาวรินทร์ ยัมรอด, 2560) เช่นเดียวกับงานของมูฟิต วาโอะ ที่ระบุว่าภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนมีระดับมาก (มูฟิต วาโอะ, 2564) และอณิชา มาลี ที่ศึกษาผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดยะลา ซึ่งก็พบว่าภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ผลการวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความโดดเด่นด้านคุณธรรมและการสร้างวัฒนธรรมองค์กร แต่ยังคงมีความจำเป็นต้องเสริมสร้างศักยภาพด้านการคิดเชิงกลยุทธ์ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม และการกำหนดวิสัยทัศน์ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในยุคการศึกษาเปลี่ยนผ่าน (อณิชา มาลี, 2568)

3. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ด้านวัฒนธรรมองค์กร ด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ และด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ มีอิทธิพลต่อความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยด้านที่มีอิทธิพลสูงที่สุด คือ ด้านวัฒนธรรมองค์กร รองลงมา คือ ด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ และด้านที่มีอิทธิพลต่ำที่สุด คือ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างด้านเหล่านี้กับความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 เป็น .762 และด้านเหล่านี้สามารถอธิบายความแปรปรวนความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ได้ร้อยละ 57.6 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์อย่างน้อย 1 ด้าน ส่งผลต่อความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ซึ่งสามารถอภิปรายแต่ละด้านที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษา ดังนี้

3.1 ผลการวิเคราะห์พบว่า ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่งผลต่อความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เหตุผลที่วิสัยทัศน์มีบทบาทสำคัญ เนื่องจากเป็นรากฐานในการขับเคลื่อนสถานศึกษาสู่เป้าหมายที่ต้องการ โดยวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนและเหมาะสมจะสะท้อนภาพอนาคตที่พึงประสงค์ของสถานศึกษา กำหนดทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างชัดเจน รวมทั้งช่วยสร้างเอกลักษณ์และความโดดเด่นให้กับสถานศึกษา อีกทั้งยังทำให้การจัดสรรทรัพยากร การวางแผน และการดำเนินงานมีความสอดคล้องและบูรณาการ ส่งผลให้การบริหารจัดการมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายความเป็นเลิศทางวิชาการได้อย่างเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับแนวคิดของพระมหาประยูร ธีรวโร (ตระการ) ซึ่งว่า วิสัยทัศน์ที่ชัดเจน สร้างแรงบันดาลใจ และสามารถสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในองค์กร ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยขับเคลื่อนองค์กรไปสู่ความสำเร็จและความเป็นเลิศทางวิชาการได้อย่างแท้จริง (พระมหาประยูร ธีรวโร (ตระการ), 2565) ในทำนองเดียวกันกับผลการวิจัยของทัศนาศรี ประดับนาค และอภิธีร์ ทรงบัณฑิตย์ พบว่า ภาวะผู้นำวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษามีผลต่อการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สามารถอธิบายการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงได้ถึงร้อยละ 73.10 (ทัศนาศรี ประดับนาค และอภิธีร์ ทรงบัณฑิตย์, 2566) ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การสร้างและสื่อสารวิสัยทัศน์ของผู้บริหารเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้อย่างยั่งยืน การกำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน เหมาะสม และสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยสร้างแรงบันดาลใจและขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน สอดคล้องกับแนวคิดและผลการวิจัยทั้งในระดับทฤษฎีและปฏิบัติอย่างชัดเจน

3.2 ผลการวิเคราะห์พบว่า ด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ต่อความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เหตุผลเนื่องจากการบริหารเชิงกลยุทธ์เป็นกระบวนการที่ผู้บริหารใช้วิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์กร กำหนดทิศทางและเป้าหมายที่ชัดเจน วางแผนและนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติอย่างเป็นระบบ เพื่อใช้ทรัพยากรจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด สร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน และตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและนโยบายการศึกษาอย่างทันท่วงที นอกจากนี้ ผู้บริหารที่มีความสามารถในการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค จะสามารถกำหนดกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รวมทั้งบูรณาการแผนกลยุทธ์เข้ากับการดำเนินงานประจำวันอย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมติดตามประเมินผลและปรับปรุงกลยุทธ์อย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษามีความต่อเนื่องและยั่งยืน สอดคล้องกับผลการวิจัยของเกศรา สิทธิแก้ว พบว่าภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษามีระดับสูงและส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งเป็นระบบนิเวศของการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ที่ช่วยขับเคลื่อนสถานศึกษาให้ก้าวสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการอย่างแท้จริง (เกศรา สิทธิแก้ว, 2558) ในทำนองเดียวกัน ผลการวิจัยของพัชรี จันจำปา พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ส่งผลต่อความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษาและสามารถรวมพยานกรรมความเป็นเลิศทางวิชาการได้ถึงร้อยละ 12.40 (พัชรี จันจำปา, 2563) ซึ่งยืนยันถึงบทบาทสำคัญของการบริหารเชิงกลยุทธ์ในกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ การบริหารเชิงกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับบริบทสถานศึกษาจึงเป็นปัจจัยหลักที่ช่วยขับเคลื่อนความเป็นเลิศทางวิชาการอย่างยั่งยืน สอดคล้องทั้งแนวคิดและผลการวิจัยในระดับทฤษฎีและปฏิบัติอย่างชัดเจน

3.3 ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ด้านวัฒนธรรมองค์กรมีอิทธิพลสูงสุดและอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ต่อความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 เหตุผลเนื่องจากวัฒนธรรมองค์กรเป็นรากฐานสำคัญที่สร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมเอื้อต่อการเรียนรู้และการพัฒนาคุณภาพอย่างยั่งยืน วัฒนธรรมองค์กรที่เข้มแข็งจะหล่อหลอมค่านิยม ความเชื่อ บรรทัดฐาน และพฤติกรรมของบุคลากรให้มุ่งไปสู่เป้าหมายเดียวกัน คือความเป็นเลิศทางวิชาการ เมื่อสถานศึกษามีวัฒนธรรมที่ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม การแบ่งปันความรู้ การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง รวมถึงการยอมรับความคิดเห็นหลากหลายและการพัฒนาคุณภาพการสอนอย่างจริงจัง จะช่วยเสริมสร้างขวัญกำลังใจให้ครูและบุคลากรกล้าทำ กล้าคิด กล้าใช้ในการจัดการเรียนการสอน และรับผิดชอบต่อผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนอย่างแท้จริง นอกจากนี้ วัฒนธรรมองค์กรยังสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของและความผูกพันกับสถานศึกษา ลดความขัดแย้ง เพิ่มประสิทธิภาพการสื่อสาร และสร้างสภาพแวดล้อมปลอดภัยทางจิตใจแก่ครูและนักเรียน ในบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษานครราชสีมา เขต 3 พบว่าสถานศึกษาที่มีวัฒนธรรมองค์กรเข้มแข็ง มักเน้นการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี ส่งเสริมพัฒนาวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง มีระบบพี่เลี้ยงและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครู ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และยกย่องความสำเร็จของบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ ปัจจัยเหล่านี้ล้วนส่งผลให้วัฒนธรรมองค์กรเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดที่ส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษา แนวคิดนี้สอดคล้องกับสุกัญญา ลำสัน

ที่ระบุว่า วัฒนธรรมองค์กรที่เน้นการทำงานร่วมกันและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเป็นปัจจัยสำคัญที่กระตุ้นให้บุคลากรพัฒนาตนเอง และงานวิชาการ นำไปสู่การยกระดับคุณภาพการเรียนการสอนและความเป็นเลิศทางวิชาการ (สุกัญญา ลำสัน, 2565) นอกจากนี้ยัง สอดรับกับผลการวิจัยของปีวีณา คำมูล ที่พบว่าวัฒนธรรมองค์กรมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อประสิทธิภาพของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระยงค์ เขต 1 (ปีวีณา คำมูล, 2561) และผลการวิจัยของปิยวรรณ ดวงใส ที่พบว่าวัฒนธรรมองค์กรมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 (ปิยวรรณ ดวงใส, 2562) ดังนั้น วัฒนธรรมองค์กรที่เข้มแข็งและส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันจึงเป็นปัจจัยสำคัญ ที่สนับสนุนความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษาอย่างชัดเจนและสอดคล้องทั้งแนวคิดและผลวิจัยหลายแหล่ง ประเด็นที่สำคัญ ยิ่งคือการที่ ด้านวัฒนธรรมองค์กร (X_3) มีอิทธิพลเชิงบวกสูงที่สุดต่อความเป็นเลิศทางวิชาการ ($\beta = 0.359$) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าใน บริบทของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระยงค์ เขต 3 นั้น วัฒนธรรมการทำงานร่วมกันและการ สร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ ถือเป็นกลไกเชิงประจักษ์ที่ทำหน้าที่เชื่อมโยงและขับเคลื่อนศักยภาพของบุคลากรครูที่มีอยู่ใน ระดับสูง ให้สามารถส่งผลกระทบต่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น วัฒนธรรมองค์กรจึงเป็นปัจจัยหลักในการ เปลี่ยนผ่านสมรรถนะของครูสู่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้อย่างเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยที่ได้สรุป และอภิปรายผล ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัยในครั้งนี้

1.1 การเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร ผู้บริหารควรได้รับการพัฒนาทักษะการคิดเชิง กลยุทธ์ โดยเน้นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม และการกำหนดวิสัยทัศน์ที่ท้าทาย พร้อมทั้งจัดทำแผนการนำไปปฏิบัติอย่างเป็น รูปธรรมและต่อเนื่อง รวมถึงการปรับลดภาระงานธุรการเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้บริหารมีเวลาในการ วางแผนกลยุทธ์ระยะยาว และสร้าง การมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางองค์กร

1.2 การยกระดับคุณภาพครูและนักเรียนในศตวรรษที่ 21 สถานศึกษาควรเร่งพัฒนาทักษะของครูในการใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรมการสอน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็น ฐานสำคัญในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก

1.3 การบริหารหลักสูตรเชิงรุก สถานศึกษาควรจัดทำกลไกการสำรวจและประเมินความต้องการของตลาดแรงงาน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำมาใช้ในการ ประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร ให้มีความยืดหยุ่นและทันสมัยอย่าง ต่อเนื่อง

1.4 การสร้างวัฒนธรรมองค์กรเพื่อความเป็นเลิศ ผู้บริหารควรใช้วัฒนธรรมองค์กร เป็นแกนหลักในการขับเคลื่อน โดย เน้นการสร้างแรงจูงใจและความผูกพันในการทำงาน การสื่อสาร ค่านิยมร่วมกัน และจัดให้มีระบบการให้รางวัลอย่างเป็นธรรม เพื่อ ส่งเสริมบรรยากาศการทำงานที่เอื้อต่อความสุขและการมีเป้าหมายร่วมกัน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยหรือองค์ประกอบอื่น ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษา เช่น การบริหาร จัดการทรัพยากร การพัฒนาครู และการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 เพื่อเสริมความเข้าใจในภาพรวมของความเป็นเลิศ ทางวิชาการอย่างครบถ้วน

2.2 ควรทำการวิจัยเชิงลึกเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและทักษะศตวรรษที่ 21 ของครู เพื่อ เพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและบริบทการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคดิจิทัล

2.3 ควรศึกษาแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรในสถานศึกษาอย่างยั่งยืน เพื่อให้เกิดความผูกพันและ แรงจูงใจในการทำงานของบุคลากรในองค์กร รวมถึงการสร้างบรรยากาศที่สนับสนุนความเป็นเลิศ ทางวิชาการ

2.4 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการนำวิสัยทัศน์ไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง เพื่อช่วยให้ผู้บริหาร สามารถแปลงวิสัยทัศน์และกลยุทธ์เป็นผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

2.5 ควรศึกษาการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารในบริบทที่หลากหลาย รวมถึงการจัดการกับข้อจำกัดต่าง ๆ เช่น ด้านทรัพยากรบุคคลและโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อหาแนวทางบริหารที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพในแต่ละบริบทของสถานศึกษา อย่างเป็นระบบ

เอกสารอ้างอิง

- เกศรา สิทธิแก้ว. (2558). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี. **วิทยานิพนธ์**. ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ทัศนาศ ประดับนาค และอภิสิทธิ์ ทรงบัณฑิตย์. (2566). ภาวะผู้นำวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร. **วารสารบริหารการศึกษา มศว**, 20(39), 21-34.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). **การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 9)**. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ปวีณา คำมูล. (2561). ภาวะผู้นำทางวิชาการและวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชวบอง เขต 1. **วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต**. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปิยวรรณ ดวงใส. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์กรกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4. **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พระมหาประยูร ธีรวโร (ตระการ). (2565). วิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ. **วารสารบวรสหการศึกษาและมนุษยสังคมศาสตร์**, 3(1), 33-40.
- พระสมุห์นริศ นรินโท. (2562). การพัฒนาครูเพื่อคุณภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21. **วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาขอนแก่น**, 3(1), 459-473.
- พัชรี จันจำปา. (2563). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13. **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต**. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- พทุธิภา เหล็กคงสันเทียะ. (2562). รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31. **ดุษฎีนิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต**. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มุพิต วาโษะ. (2564). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดปัตตานี. **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต**. มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- เยาวรินทร์ ยัมรอด. (2560). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในภาคตะวันตก. **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วิรัตน์รัตน์ เสือจอย. (2564). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรีอ่างทอง. **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2566). **การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ: แนวคิด ทฤษฎี และกรณีศึกษา**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริ ณะมูล. (2562). รูปแบบการพัฒนาคุณภาพนักเรียนโรงเรียนมาตรฐานสากล โรงเรียนสตรีศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด (รายงานผลการวิจัย). ร้อยเอ็ด: โรงเรียนร้อยเอ็ดวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553**. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3. (2568). **แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568. นครราชสีมา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3**.
- สุกัญญา ลำสัน. (2565). วัฒนธรรมองค์กรที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม. **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต**. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- อนิชา มาลี. (2568). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชวบอง เขต 1. **วารสารส่งเสริมและพัฒนาวิชาการสมัยใหม่**, 3(3), 183-204.
- อนันท์ ตริวานิช. (2552). สถิติธุรกิจ (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- องอาจ จุมสีมา และภานุมาศ จินรัตน์. (2563). ภาวะผู้นำและการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อคุณภาพครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น**, 16(1), 495-500.
- Cronbach, L. J. (1990). **Dictionary of education information analysis**. New York: McGraw-Hill.
- Hitt, M. A., Ireland, R. D., & Hoskisson, R. E. (2017). **Strategic management: Competitiveness and globalization: Concepts and cases**. Boston, MA: Cengage Learning.